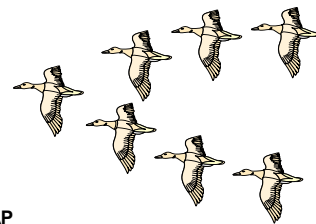

In vogelvlucht

MEDEDELINGENBLAD VAN DE VOGELWERKGROEP VAN HET HOEKSCHEWAARDS LANDSCHAP

Nummer 19, oktober 2008

Ten geleide

Bijna tien jaar geleden zijn wij met 'In Vogelvlucht' begonnen. Terugkijkend op die periode zijn wij best gelukkig met het toen genomen initiatief. De halfjaarlijkse nieuwsbrief blijkt aan een behoefte te voldoen. Wij hebben er met veel plezier aan gewerkt, maar voor ons is het nu wel lang genoeg geweest en wij houden er nu mee op.

Gelukkig hebben **Martin en Han Benard** zich bereid verklaard om het stokje over te nemen. Zij zullen vanaf nu de redactie van In Vogelvlucht voeren. Alle bijdragen voor de volgende edities dus naar hen. Wij wensen hun daarbij veel succes.

Wij hadden het werk aan de nieuwsbrief in die tien jaar nooit kunnen doen zonder de vele bijdragen die de verschillende auteurs ons hebben toegestuurd en wij zijn die daar dan ook zeer dankbaar voor.

Joke Boerlage
Piet Bronder

HWL-VOGELDAG 2008 OP 27 DECEMBER

Voor het zevende achtereenvolgende jaar wordt er een 'HWL-vogeldag' gehouden. De datumkeuze is gevallen op zaterdag 27 december 2008, omdat de winter als enige seizoen nog niet aan bod is geweest in de reeks vogeldagen. Na afloop van de vorige editie kwam de vraag naar voren hoeveel soorten er op een winterse dag in de HW zouden kunnen worden gezien. We zullen het zien. Het wordt niet vroeg licht, dus valt de start wat later dan gebruikelijk. Uiteraard stoppen we ook wat later. Iedereen kan meedoen. Het leukst is natuurlijk in teamverband (bel je vogelmaten!), maar alleen mag ook. Het centrale startpunt is het NLC in Numansdorp, maar het niet verplicht hier te starten. Eindpunt is Klein Profijt in Oud-Beijerland. Het dagschema ziet er als volgt uit.

09:00 Start vogeldag vanaf het NLC (of elders).

15:30 Afmelden, inleveren tellijsten en gezellig samenzijn in Klein Profijt.

16:00 Puntentelling vogellijsten / uitslag.

De gebruikelijke dia- of videopresentatie na afloop door één van de deelnemers zal dit keer vanwege de late eindtijd geen onderdeel uitmaken van het dagprogramma.

Neem na misschien wel twee overdadige kerstdagen even de tijd voor een dagje uit in eigen omgeving: gezellig, leuk en leerzaam. Spelregels zijn o.a. terug te vinden in de In Vogelvlucht van maart 2007. Aanmelden bij ondergetekende per e-mail (yda.benard@fysergo.nl) of telefoon (0186-692834). Liefst enkele weken van tevoren, maar last-minute deelnemers zijn ook van harte welkom.

Martin Benard

GEBEURD IN HET VELD

Als je ouder wordt ga je meer terugkijken wordt wel eens gezegd. Dat lijkt een statement. De volgende gebeurtenis speelde zich af toen ik al wel naar vogels keek maar van echt determineren nog geen sprake was. Plaats van handeling was de Zwanegatsdijk en meer specifiek de weilandjes die recentelijk zijn omgevormd naar nieuwe natuur beheerd door Staatsbosbeheer.

Het zal 1968 zijn geweest toen mijn aandacht als vogelaartje in spé getrokken werd door een groep heftig krijssende Kokmeeuwen. Ze vlogen in een cirkel om een soortgenoot die met uitgespreide vleugels op de grond lag. Kennelijk mankeerde deze vogel iets en ik besloot hem op te pakken. Dichterbij gekomen zag ik dat de kop en hals van de Kokmeeuw ondergronds waren maar ik snapte niet waarom. Ik speelde met de gedachte dat de Kokmeeuw iets had gepakt en dat hij/zij dat niet uit de grond kon trekken. Ik trok de Kokmeeuw aan de achterpoten omhoog (weerstand) en even later stond ik met een krijssende meeuw met daaronder aan de hals een bengelende Hermelijn die niet van plan was los te laten. Overweldigd door deze gebeurtenis liet ik van schrik de meeuw los die met bebloede kop meteen wegvloog terwijl de Hermelijn binnen een seconde weer in het hol verdween. Mij in uiterste verwarring achterlatend met lege handen en alleen in een groot en leeg weiland. De Kokmeeuw moet al foeragerend boven het hol van de Hermelijn zijn beland die toen meteen toe heeft geslagen maar de meeuw niet naar beneden kreeg.

Janus Verkerk

'ROOFDIEREN, NIET DE BOER'

Dit was de wat merkwaardige kop van een artikel in het agrarisch vakblad "De Boerderij" van 25 maart 2008. Door een lezerspanel van enkele honderden boeren wordt wekelijks gereageerd op een stelling. De stelling behorend bij dit artikel luidde:

"De weidevogelstand gaat nog steeds achteruit in Nederland. Wat is hiervan de belangrijkste oorzaak?"

De mening van het lezerspanel was als volgt:

- 1% geeft de klimaatveranderingen op als belangrijkste oorzaak;
- 4% denkt dat het komt door de ontsluiting en verbossing van gebieden die vroeger open waren;
- 6% vindt dat de moderne landbouw met zijn intensieve grondgebruik en lage waterstand er vooral de oorzaak van is;
- 19% geeft aan dat verstedelijking en bebouwing van weidegebieden de oorzaak zijn;
- 70% (!!) is er van overtuigd dat de toegenomen aantallen vossen, kraaien en roofvogels de oorzaak zijn van de achteruitgang van de weidevogels.

Enkele citaten van panelleden die bij het artikel geplaatst werden, onderschrijven de mening van de meerderheid. Opmerkingen als "In het voorjaar zie ik hier veel kraaien. Dan wordt alles opgevreten" en "Het is niet normaal hoeveel buizerds en kraaien ik hier zie vliegen en de boel plunderen" spreken duidelijke taal. Merkwaardig genoeg denkt 67% van het panel dat de achteruitgang van de weidevogels wel te stoppen is. Over de manier waarop wordt jammer genoeg niets vermeld.

Het "niet de boer" in de kop is begrijpelijk. Niet de individuele boer is de oorzaak van de teloorgang van de weidevogels. Boeren hebben vaak niet veel keus, zij moeten concurreren in een steeds intensievere markt, waarbij de eisen aan het eindproduct steeds hoger komen te liggen. De consument vraagt tenslotte. Als in de aanhef echter niet de individuele agrariër wordt bedoeld, maar de sector als geheel, dan valt er wél wat op af te dingen. Dat de intensieve landbouw als geheel een belangrijke factor is, is voldoende aangetoond. Jammer is het daarom dat de betrokkenen zelf vooral de roofdieren de schuld geven. Want los van het feit dat een kentering in de trends wellicht slechts mogelijk is door rigoureuze maatregelen over een breed front te treffen, is allereerst bewustwording van de werkelijke oorzaken van het probleem noodzakelijk. Natuurlijk spelen ook roofdieren een rol en slaan die hun slag waar mogelijk. Maar om de roofdieren als 'hoofdoorzaak' te benoemen, geeft duidelijk aan dat er door een gekleurde bril wordt gekeken. Blijkbaar is er op dit gebied nog een lange weg te gaan.

De Vlinderstichting vindt er geen doekjes om. In een artikel over de vraag waarom het zo slecht gaat met de vlinders in Nederland, wordt per biotoop aangegeven wat we eraan kunnen doen. Bij het puntje 'agrarisch gebied' staat 'opgegeven'! Citaat uit Vlinders nr. 3, augustus 2008: 'Geen overlevingskansen voor vlinders in de intensieve landbouw gebieden. Zeker voor de specialisten is het er einde verhaal.' De huidige kleinschalige projecten worden een druppel op een gloeiende plaat genoemd. De Vlinderstichting heeft de moed blijkbaar al opgegeven.

Als het geraadpleegde lezerspanel van de “De Boerderij” een representatief beeld geeft van alle boeren in Nederland, dan is er weinig reden tot optimisme voor de nabije toekomst van onze weiden en akkervogels. Maar ook de ‘roofdieren’ kunnen hun borst natmaken. Het mes snijdt aan twee kanten....

Han Benard

DE HOGEZANDSCHE GORZEN ‘OPGELEVERD’

BETEKENT DELTANATUUR IN FEITE DELTAVERTIER?

Op 17 mei jl. had ‘de oplevering’ plaats van de Hoogezandsche Gorzen langs het Hollands Diep. De organisatoren hadden gemeend met een vliegerwedstrijd voor leerlingen van een Numansdorps school, het evenement extra luister bij te zetten. ‘Ontdek het best bewaarde geheim van de Hoeksche Waard’, kraaide een van de streek huis-aan-huisjes. En met een al even gezwollen woordkeus bazuinden autoriteiten via kostbare kleurenfolders rond dat al weer een groenproject gereedkwam, daarbij zorgvuldig in het midden latend of het ging om natuur of recreatie. Om welke van de twee grootheden het gaat, laat de praktijk inmiddels wel zien.

Hoe de Hoogezandsche Gorzen (HG) tussen 1970 en 2000 goeddeels wegvloeiden in het Hollands Diep, is uittreurend beschreven. Eerst toen plaatselijk óók de voet van de hoofdwaterkering ging afkalven, kwam er een oeververdediging, die ongeveer de laagwaterlijn van vóór de haringvlietsluiting volgde. Nog eens zeven jaar gingen voorbij eer ‘de lagune’ tussen de Hoogezandse Buitendijk werd op- en aangevuld. Over ontwerp en uitvoering van dit zandsuppletieproject niets dan hulde. Maar over hetgeen nadien volgde allerminst. De Deltanatuurbrochure ‘Rusten, paaien en broeden langs het Hollands Diep’ vat het tijdvak 1970-2008 samen met ‘Veertig jaar beukte het water op de Hoogezandsche Gorzen. Honderden hectaren zand, riet en grasgorzen spoelden weg. Veel vogels en vissen verdwenen. Nu komen ze terug’. Natuurlijk is dit brochuretaal, erop gericht om iets aan de man te brengen. Maar het gaat om de laatste zin ... ‘nu komen ze terug’.

Dat de HG vóór en trouwens ook na 1970 kwantitatief en kwalitatief aan een bijzondere avifauna onderdak bood, had alleszins te maken met de drie-eenheid rust, ruimte en stilte. Het achterliggende grootschalige akkerbouwgebied de Ambachtsheerlijkheid Cromstrijen was voor het publiek gesloten, waardoor de vogels vanaf de binnenzijde van de dijk geen verstoring hadden te duchten. Hierdoor kon het gebeuren dat op de HG winters aaneen één of meer Zeearenden bleven pleisteren. Bij gemeentebesturen en inwoners van de Hoeksche Waard – en met name van het nabijgelegen Numansdorp – bestond wrevel dat de bewoners de mogelijkheid ontbrak bij de oevers van het Hollands Diep te komen. Vandaar de aansporing dat ‘best bewaarde geheim’ te gaan ontdekken. Trouwens, die ontoegankelijkheid gold tot 2006 voor het hele traject van 11 kilometer tussen Strijensas en Numansdorp. Toen onder de vlag van Deltanatuur en betaald uit gemeenschapsgelden die oeverstrook onderhanden werd genomen, waren de gemeentebesturen er als de kippen bij hun eisenpakketten te deponeren – vanuit hun standpunt bezien begrijpelijk. Dat zich tegelijkertijd de liquidatie van de ABH als groot landbouwbedrijf voltrok, was voor de gemeente Cromstrijen (Numansdorp) een groot toegevoegd geschenk. Voorts – Nationaal Landschap of niet – kreeg de vestiging van een TNO-laboratorium op het voormalige ABH-territorium een rijtje lichten op groen. Geloof maar dat bij de binnenkomst van al die berichten, rond de gemeentelijke bestuurstafel van Cromstrijen het gebak niet aan te dragen was!

Jargon

Merkt u dat sinds Den Haag orkestreerde ‘de natuur is er voor de mens’, in dit land een heel nieuw jargon aan het ontstaan is? Voornoemd adagium werd gelanceerd onder het bewind van de vorige minister van LNV, thans voorzitter van Natuurmonumenten. Het is een jargon dat krampachtig probeert te indoctrineren dat natuurbescherming en het zoeken van vertier in de natuur heel goed kunnen samengaan, ja, dat het eigenlijk op hetzelfde neerkomt.

Een paar voorbeelden van dat jargon, in dit geval ontleend aan een brochure van Deltanatuur, dus in feite de provincie Zuid-Holland, brochures waarin steeds opnieuw het woord ‘Noordse Woelmuis’ terugkeert, als zijnde het hoogst mogelijke bereikbare. Rond 1990 was dat de Zwarte Ooievaar als

boegbeeld van het toen steeds opduikende begrip 'oobossen'. Maar goed, wat jargon: struinnatuur, groenproject, oplevering van een natuurgebied, nieuwe natuur in jaarsaldo's (uitlating van een gedeputeerde), de recreatiepoot van de natuur, de oproep 'kom kijken, kom struinen'...enfin, ik houd maar op. In dezelfde folders komen de begrippen 'rust, ruimte en stilte' toch ook aan bod. Maar dan heft Deltanatuur een zin verder zichzelf op het schild door aan te geven dat zij ervoor zorgt dat via wandel- en fietspaden, kanoroutes en vogelkijkhutten iedereen terecht kan in de (nieuwe) natuurgebieden waar deze grootheden te vinden zijn. En daar wringt de schoen. Want geregisseerd vanuit Den Haag, moeten beide onder één noemer verder. Natuurlijk weten medewerkers van de terreinbeherende organisaties dat het samengaan funest uitpakt voor veel natuuraspecten. Veldmedewerkers van Staatsbosbeheer en Natuurmonumenten stellen dagelijks vast hoe natuur en recreatie haaks op elkaar kunnen staan. En ook de meeste beleidsmedewerkers erkennen dat. Lees het artikel van de in Nederland woonachtige Amerikaanse journaliste Tracy Metz 'De natuur als pretpark'. Metz vraagt zich daarin af hoe ver natuurbeheerders als Staatsbosbeheer moeten gaan met zaken als loopbruggen, kabouteroutes, workshops, klimduinen en speelvelden en waarom de natuur op zich niet genoeg is om mensen aan te trekken. 'Wat onbeschermd is, is weg', concludeert Metz, die verder signaleert dat economische druk de pretnatuur in de hand werkt. Dit artikel stond in 'Onverwacht Nederland, het magazine van Staatsbosbeheer. Hieruit blijkt dat deze organisatie weet waarmee men bezig is, of liever bezig zou moeten zijn om de Haagse subsidiekranen open te houden. Maar het gevaar bestaat dat binnen natuurbescherming een generatie beleidsmedewerkers ontstaat, die niet beter weet? En zeker is dat thans al het geval bij het publiek dat onder de adagia 'alles is toch van iedereen' en 'alles dat niet wordt verboden is meegenomen', bestaande en nieuwe natuur intrekt. Hoe als terreinbeheerder hierop te reageren? Een medewerker van een nieuw natuurontwikkelingsproject in uitvoering in de Hoeksche Waard, vertrouwde het afgelopen voorjaar een lid van de vogelwerkgroep toe dat alle vormen van recreatie in uitvoering oogluikend zijn toegestaan... motorcrossers, mountainbikes, honden, paarden quads en wandelaars... enfin alles zal worden gedoogd en het zal er dus druk worden. De Kleine Plevier liet dan ook zijn nest al direct in de steek. De zegsman was het er overigens mee eens dat het beter was het woord 'natuur' uit zijn project te schrappen.

APL-polder

In 2006 werd wat oostelijker van de HG de Albert-, Pieters- en Leenderstpolder, de APL, geopend, opgeleverd, in gebruik genomen, enfin, geef er een naam aan. Staatsbosbeheer, de beheerder, kwam eerst geruime tijd na dit evenement op de proppen met borden waarop te lezen viel hetgeen het publiek al dan niet kon verrichten in het nieuwe reservaat. Op dat tijdstip had het publiek de piketpaaltjes van vermeende dan wel aangematigde rechten al lang uitgezet. Draai dat maar eens terug, zeker in Nederland waar het zich houden aan regels en bepalingen niet één van de meest in het oog lopende karaktereigenschappen van het publiek is. Dat terugdraaien lukte dan ook maar half. Zomer 2008, de derde zomer van de nieuwe APL, waren de aanvankelijk hooggestemde en deels ook ingevulde ornithologische verwachtingen van de Hoeksche Waardsche vogelaars al danig getemperd. Het gecreëerde broedvogeleiland vloeit weg en binnen afzienbare tijd verdwijnen. Een aan de rand gelegen steltloperslik bleek op 10 mei jl. gekraakt door een dame die er een leerling paardrijlessen gaf. De met broeden begonnen steltlopers foetsie! Wèl een groot succes is de op initiatief van en ook door de Hoeksche Waardsche vogelwerkgroep ontworpen en aangelegde oeverzwaluwenwand, waarvan Staatsbosbeheer de kosten betaalde. Direct na aanleg vielen er zomer 2007 378 hollen te tellen. Zomer 2008 circa 440.

Het ziet er naar uit dat de geschiedenis zich herhaalt. Het programma van de publieksdag HG van 17 mei jl. bestond uit een fluistertocht, een nostalgische tocht, de vliegerwedstrijd op een nabijgelegen akker, er waren informatiestands en een bios... Dus op 'naar het beste bewaarde geheim van de Hoeksche Waard'. Het zou een vanzelfsprekendheid moeten zijn indien op zo'n publieksdag de beheerder tenminste via een bebording acte de présence had gegeven, zodat de bezoekers kennis kunnen nemen van hetgeen ze op de HG moeten nalaten. Neen dus, zodat op de HG nu honden uitdollen, jongens voetballen, rattenvangers zich verplaatsen op quads en de eerste zonnende badgasten zijn gesignaleerd. Worden, of zijn de HG inmiddels ook ingelijfd bij de pretnatuur die Tracy Metz aantrof? Een paar weken vóór de publieksdag werd ik telefonisch geïnterviewd over de toekomstverwachtingen van de HG. Gelet op hetgeen Deltanatuur had gepresteerd, liet ik mij toen tamelijk positief uit. Daarvan heb ik nu spijt en bezig het optimisme aanzienlijk naar beneden bij te stellen en moet ik wat meesmuilend lachen bij 'nu komen ze terug'. Aan het creëren van nieuwe

natuur is meer verbonden dan alleen het erin pompen van geld. Er zal ook moeten worden beheerd en het publiek zal moeten weten waaraan het toe is. Zonder gedogen!

GLO

Literatuur

Metz, T. 2002. Pret! Leisure en landschap. Nai Uitgevers. Rotterdam

Ouweneel, G.L. 1999. De Ambachtsheerlijkheid Cromstrijen, hoe lang nog een rijk vogelgebied. Pagina 112-123 in 'Vogels van de Hoeksche Waard. Oud-Beijerland.

Ouweneel, G.L. 2006. Eerste grote project Deltanatuur gereed. De Albert-, Pieters- en Leendertspolder 'geopend'. Sterna 51: 86-91.

ZICHTWAARNEMING VAN GEZENDERDE ZWEEDSE BRUINE KIEKENDIEF CIRCUS AERUGINOSUS

In het sublieme roofvogeltrekweekeinde van 13 en 14 september 2008 bemanden Peter de Barse en Menno Korbijn het trektelpunt Hoeksche Waard Zuid, gelegen langs de noordoever van het Hollandsch Diep, in atlasblok 43-38-31. Op 14 september stonden ze er vanaf 07.00 uur. Er was al heel wat voorbijgekomen waaronder 2 Smellekens *Falco columbarius*, toen om 9.28 uur aan de binnenlandzijde in gunstig licht op circa 15 meter hoogte een roofvogel passeerde, type circus/buteo. De vogel vloog strak in westelijke richting. Beide waarnemers riepen tegelijkertijd 'hé , die is gezenderd'. Toen kort daarop de bewuste vogel ging draaien om hoogte te nemen voor de passage over het Hollandsch Diep, kregen ze bevestigd dat het om een Bruine Kiekendief ging, een adulte vrouw. De waarneming verliep snel, hetgeen niet geldt voor het vervolgverhaal..

Peter en Menno lichtten dezelfde dag andere leden van de vogelwerkgroep Hoeksche Waard in en informeerden of bekend was wie en waar Bruine Kieken zendert. Martin Mollet leidde de vraag door naar Rob Bijlsma, die Martin mailde dat het om een Zweeds project ging en dat in de komende aflevering van het tijdschrift *Ardea* over dit project een artikel zal staan.

Niet op de hoogte van de Hoeksche Waardse waarnemingen van 14 september, zendt Raymond Klaassen op 17 september de volgende mail naar Henk Castelijns in Zeeuws-Vlaanderen:

'Eén van onze Zweedse Bruine Kiekendieven is op 14 september over Zeeland gevlogen, na de nacht te hebben doorgebracht nabij Sliedrecht. Zie het bijgevoegde kaartje, ook als bijlage.

Het betreft een adulte vrouw, die we nu voor het vierde jaar volgen. Eerdere routes in de herfst liepen veel oostelijker en deden Nederland helemaal niet aan. Ze is dus een beetje uit de koers geblazen door de harde oostenwinden. Deze vrouw is in de zomer van 2005 op haar nest gevangen nabij Kristianstad, in Zuid-Zweden. Haar zender werkt dus nog steeds en we gaan nu het vierde seizoen in. Een record. In de posities kan een fout tot enkele kilometers zitten, zulks

in tegenstelling tot GPS-transmitters die we tegenwoordig gebruiken. Stuur dit bericht door naar de mensen van je werkgroep of andere Zeeuwse vogelaars. Het zal ze vast interesseren'.

Henk Castelijns zette dit mailtje op het DeltaVogelNetwerk (DVN), waarna Raymond prompt vanuit de Hoeksche Waard te horen kreeg over de gezenderde Bruine Kiek van 14 september. Op 19 september mailde Raymond het volgende:

'Menno Korbijn en Peter de Barse hebben inderdaad 'onze' vogel gezien. Prachtig. Ik heb even ingezoomd op de posities van 14 september nabij de Hoeksche Waard en daarbij de (locale) tijden gezet (figuur). Deze posities zijn geen GPS-locaties en kunnen nogal afwijken van de ware locaties. De meeste posities nabij de Hoeksche Waard zijn echter gelukkig 'high quality locations', waarbij de afwijking maximaal een paar honderd meter kunnen zijn. Om 09.00 uur vliegt de vogel ten zuidwesten van Dordrecht en om 10.10 uur nabij Dinterloord, ten zuiden van het Hollandsch Diep. De trektelpost ligt daar qua plaats en tijd dus mooi tussenin. Deze vrouw laat zich dit jaar opvallend goed zien aan de tellers. Zo is ze ook door onze teller Nils Kjellén opgepikt op Falsterbo (11 september)'. En Raymond besluit zijn mailtje met 'Het is Female 3 in de binnenkort te verschijnen Ardea' en 'Ze overwintert precies op het drielandenpunt tussen Senegal, Mali en Mauritanië'

hightech

Ondanks het voorbehoud dat tot enkele kilometers afwijking mogelijk zijn, zien wij op de figuur dat de treklijn nagenoeg over de telpost loopt. Vogelaars annex trekwaarnemers doen er goed aan te letten of er op de rug van de overtrekkende (roof)vogel die ze in het vizier hebben een bescheiden antennetje omhoogsteekt. In Nederland en daarbuiten worden ieder jaar meer vogels zenderdrager en alles wijst erop dat wij pas aan het begin staan. De hoeveelheid informatie die via deze zenderdragers beschikbaar komt, doet duizelen. En afgezien van de wetenschappelijke waarde, geeft het allemachtig veel plezier en voldoening om, zoals bij Female 3, binnen een paar dagen te weten waar een overtrekkende vogel vandaan komt en wat het reisdoel is. Tot slot, Fred Hustings meldde dat in dezelfde periode dat Female 3 over Zuidwest-Nederland trok, er nog een gezenderde Zweedse Bruine Kiek over het land kwam. Dat was over Groesbeek, notabene de voormalige woonplaats van Raymond Klaassen.

Peter de Barse
Menno Korbijn
Gerard L. Ouweneel

BIJZONDERE VOGELSOORTEN HOEKSCHER WAARD 2007

Hierbij een greep uit een aantal bijzondere vogelsoorten die in 2007 gezien werden. Een Roodkeelduiker verbleef in de haven van Goudswaard tot in februari (div. wrnmrs).

Iedere vogelaar herkent het wel bij binnenkomst in een willekeurige vogelhut staan er de meest fantastische waarnemingen in het logboek. Een op die manier gemelde koereiger op het waarnemingsbord in de hut van het Oudeland (zonder de naam van de waarnemer) werd dan ook beoordeeld als het zal wel. Tot vanaf 9 oktober een koereiger een aantal dagen gezien werd bij de groep koeien rondom de vogelhut.

Purperreigers werden overtrekkend gemeld in het voorjaar en in de nazomer verbleven 3 ex in het Oudeland. Opmerkelijk was een groep van 50 ex overvliegend bij s'Gravendeel op 7/9 (AvL, LvL).

Een zwarte ooievaar werd 27/8 gezien bij de Borrekeken, rond diezelfde tijd verbleef er ook een ex. in de ABH.

In de Hoekse Waard hebben we niet te klagen over bijzondere ganzen. Roodhalsganzen werden ook deze winter weer gezien vanaf de Korendijkse Slikken en het Oudeland. (div wrnmrs) Ook dwergganzen natuurlijk max. 10 op de Korendijkse Slikken en max. 78 in het Oudeland. Na een vorstperiode slinken de aantallen dwergganzen behoorlijk en het duurde tot eind december tot er weer een groep van 20 terug was in het Oudeland.

In 2007 kregen we nogal bezoek van vogelsoorten die normaal gesproken meer op zee horen, een grote zee-eend op 22/12 op het Hollands Diep thv het Numansgors past prima in dat rijtje. (HBe)

Een van de klappers van 2007 was natuurlijk de broedpoging van een zwarte wouwenpaar in de ABH. De eerste zwarte wouw verscheen in de omgeving op 19/4 bij de APL. (DvH)

Rond koninginnedag werden er door diverse mensen regelmatig 2 gezien rondom de APL en de eerste weken van mei was de kans op een ontmoeting met een zwarte wouw rondom de APL aanzienlijk. Hoe spectaculair bleek het achteraf allemaal te zijn.

Een volwassen zeearend werd in februari regelmatig gezien rondom de spuimond, vooral in de ochtend wanneer de vogel even ging jagen.

Sinds jaren weer eens een kwartelkoning in de HW, een roepend mannetje was van 17 juni tot in juli regelmatig te horen in polder Bonaventura. (div. wrmmrs).

Een mooie groep van 12 kraanvogels vloog op 12/3 over Groot Koninkrijk. (RTa)

In het voorjaar hoeven we niet meer naar pakweg het Rammegors voor steltkluten de laatste jaren. In het voorjaar duiken op de goede steltloperplekken altijd wel enkele op bv 22/4 in de APL. (ERe) en 22/7 op de Westerse laagjes (GHu). Opmerkelijk was dat dit jaar een steltkluut verscheen in het najaar, deze vogel was tot ver in oktober regelmatig te zien vanuit de schuilhut.

Bijzonder in het voorjaar was een grote groep van 14 bokjes in het Oudeland Noord op 31/3 (JVe/HBe), ongetwijfeld hadden beide waarnemers laarzen aan.

Alweer in het Oudeland nu in het zuiden was 17/11 een middelste jager te bewonderen door de gehele telploeg van het Oudeland die dag.

In 2007 beleefden we een influx van witvleugelsterns in Nederland, met 3 ex gezien vanuit de schuilhut in het Oudeland snoepten we er in de Hoekse Waard ook van mee.

Ondergetekende was de gelukkige waarnemer en ik had er achteraf wat langer naar moeten kijken in plaats van bellen en sms-en want binnen een minuut waren ze weg.

Tijdens een excursie op de Korendijkse Slikken ontdekten Linda Tak en Marianne van der Waal een kleine alk in de Korendijkse Slikken, dezelfde dag lag er ook een dood ex. in het Oudeland . In december werd een eveneens dode kleine alk gevonden op de Esseplaat. (MKo)

Velduilen werden mondjesmaat opgemerkt (4 meldingen) oa 1 velduil rondvliegend bij de Noorddijk. (CvB) Een draaihals was eind april aanwezig op het Hogezaandse Gors gemeld via van Rij.

In april met continu oostenwind werden er flink wat beflijsters gezien oa 21/4 aan de Kwakse Weg Oud Beijerland en Oudeland noord 4/4. Verder ook op de traditionele plekken zoals Groot Koninkrijk en de Buisleidingstraat.

Op minstens 5 plekken dit jaar cetti's zangers vooral in de zuidoosthoek van de HW.

Ieder jaar wordt wel ergens een fluitje gehoord op 27/4 was het wekkertje te horen in het Tunnelbos. (HWe) De klapekster van de Korendijkse Slikken was ook in 2007 weer present, en tot eind november als de wandelroute nog open is soms van kortbij te bewonderen.

Een appelvink tenslotte vloog op 22/5 over van de Zeehondenplaat naar de Esseplaat (MKo)

Hierbij wil ik iedereen nog bedanken voor het insturen van de waarnemingen, en uiteraard ook iedereen die zijn waarnemingen meldt via de website.

Menno Korbijn

GROTE TRAPPEN IN HET OUDE LAND VAN STRIJEN IN 1943

Soms duurt het bijna 70 jaar na de waarneming eer een vogelsoort kan worden bijgeschreven op de Hoeksche Waardse lijst. Dat is het geval met de Grote Trap, waarvan er laat in het najaar van 1943 drie werden waargenomen in het Oude Land van Strijen. Dat verhaal mag u niet missen!

Begin 2008 vertelde de heer J. Zevenbergen uit Numansdorp mij en passant dat hij in zijn jeugd in het Oude Land 'trapganzen' had gezien. 'Trapganzen' is een streeknaam voor de Grote Trap. De mededeling liet mij niet los en ik belde later met de heer Zevenbergen om meer informatie. Die kon ik krijgen en gewapend met stafkaarten uit circa 1840, 1935 en 1957 ging ik op 25 april jl. naar Numansdorp. Dat werden een paar uur met kostelijk overleg. De heer Zevenbergen vertelde dat laat in het najaar van 1943 een jager de ouderlijke woning van de Zevenbergens langs de Hoekse Weg in het Oude Land binnenkwam met de mededeling dat hij achter de boerderij, in het noordwestelijk deel van de polder, drie trapganzen had gezien. De Zevenbergens ontdekten eveneens de vogels die, na de Hoekse Weg te zijn overgestoken, de cluster weilanden tussen de Hoekse Weg en de Molenweg binnenliepen. De percelen waren deels bedekt met sneeuw. J. Zevenbergen ging de vogels achterna, maar 'die kwamen veel sneller vooruit', zo vertelt hij, en bovendien stuitte hij al gauw op een sloot. Onderling verschilden ze aanzienlijk in grootte, zodat aannemelijk is dat het gezelschapje uit mannetje(s) en wijfje(s) bestond. Indien u thans, zo'n 65 jaar later, over de Hoekse Weg rijdt, fietst of wandelt, is het goed u te realiseren dat ooit 3 Grote Trappen die weg kruisten.

Trouwens, het gesprek met Zevenbergen was ook in andere opzichten inzichtverruimend. Op de stafkaart uit 1935 staat aangegeven dat het Oude Land toen uitsluitend uit grasland bestond. Alleen de noordwesthoek geeft een cluster akkergronden en dan nog een paar langs de Hoekse Weg. Zevenbergen vertelt dat in de oorlogsjaren veel is gescheurd, op last van de overheid, zulks in verband met de voedsel- en olievoorziening. Voor het laatste doel werd koolzaad ingezaaid. Vroeger bestond verreweg het grootste deel van de polder uit het 'hobbelige' graslandtype met een fijnmazig krek-en/of slotensysteem, zoals we thans nog zien ten noorden van de Waleweg. Zevenbergen (geb. 1937) vertelt dat hij vanachter de nog steeds bestaande boerderij langs de Hoekse Weg via een kreek zo de polder in schaatste. In de periode na 1945 tot circa 1960 werd het overgrote deel van het Oude Land geëgaliseerd door veel sloten en krek-en dicht te schuiven met de grond/zandruggen die overal in de polder lagen. Er vond dus in feite een soort vóórruilverkaveling plaats op initiatief van en door de particuliere grondeigenaars. De hoogspanningsleiding parallel aan de Molenweg werd aangelegd rond 1960. Nog een opzienbarende mededeling was dat Zevenbergen tijdens zijn jeugd uitsluitend Grauwe Ganzen in het Oude Land van Strijen aantrof. Dat verbaasde mij. Toen ik er najaar 1962 voor het eerst kwam waren er alleen Kolganzen en wat Brandganzen. Omdat Grauwe Ganzen altijd prefereren in de buurt van hun slaapplaatsen te foerageren, was het Oude Land voor hen te ver verwijderd van het Hollands Diep. Ze kwamen er pas toen in de jaren negentig van de vorige eeuw het Oude Land Noord deels werd geïnuundeerd en waterlopen werden verbreed. Maar de heer Zevenbergen kon dat misverstand snel wegnemen. Hij vertelde dat voor de actie in de vijftiger jaren, grote delen van het Oude Land van Strijen in het winterhalfjaar vrijwel permanent geïnuundeerd stonden. Voor Grauwe Ganzen slaapplaatsen genoeg vlak naast hun foerageerterreinen!

GLO

TERREINGEBRUIK DWERGGANZEN IN OUDE LAND VAN STRIJEN

In het eerste nummer van het tijdschrift Limosa van dit jaar verscheen een artikel over het terreingebruik van de in het Oude Land van Strijen overwinterende Dwergganzen. Het onderzoek is veelal gebaseerd op de waarnemingen die werden uitgevoerd door Arie en Leen van der Linden in de winter 2006/2007. Deze beide heren, alsook Kees Koffijberg en schrijver dezes, waren de auteurs van het bewuste verhaal. Omdat waarschijnlijk niet eerder lid van onze vogelwerkgroep toegang heeft tot Limosa, maar mogelijkerwijze toch belangstelling heeft voor de Dwergganzen en/of het Oude Land van Strijen, bestaat er de mogelijkheid het verhaal op PDF te krijgen. Zo ja, laat mij dat dan weten via een mail (glo@xs4all.nl) en ik mail u het toe.

GLO

BERGEEND MET PULLEN IN DE BINNENMAAS.

Vanaf de Polderdijk tussen Sint Antonie en Maasdam zag ik in de Binnenmaas op 3 juli een paartje Bergeenden met tenminste vijf nog tamelijk kleine pullen. Ik heb er nog nooit over gehoord dat Bergeenden broeden in de Binnenmaas, zodat dit wellicht een première betreft. Niet uit te sluiten is dat ze gebruik hebben gemaakt van een holte in de nieuw aangelegde steenstort-oeververdediging die een grote lengte de zuidzijde van de Binnenmaas beschermt. Mocht iemand iets over eerder broedende Bergeenden langs de Binnenmaas weten, dan hoort schrijver dit graag.

GLO

CONCENTRATIE BUIZERDS ROND GEOOGSTE LUZERNE-AKKER

Op 22 augustus 2007 bezocht ik 's avonds de heer J. van der Eijk, eigenaar van het oostelijk deel van de Hogezaandse Polder. In deze polder was een dag eerder een perceel van ca. 100 hectare luzerne gemaaid. Zomer 2007 stond deze luzerne daar voor het vierde achtereenvolgende jaar. Afgezien van troepen Kleine Mantelmeeuwen, 10 Blauwe Reigers en gezelschapjes Kieviten, telde ik 26 Buizerds, kennelijk op jacht. Laag boven de belendende Korte Boomweg cirkelenden nog eens 6 Buizerds. Ook waren er tenminste 2 Bruine Kiekendieven aan het jagen. Van der Eijk vertelde 's middags op het perceel 2 Zwarte Ooievaars te hebben waargenomen.

Op zoek naar de Zwarte Ooievaars en naar een de vorige dag door mevrouw van Rij langs het Hollands Diep gemelde Zeearend, gingen Hans Westerlaken en ik op 23 augustus opnieuw naar de HogeZandse Polder. Op en rond de bewuste ex.luzerne-akker troffen we zo'n 35-40 Buizerds aan, rustend/jagend op de akker, op en neer vliegend tussen deze akker en rond het perceel liggende boomsingels en ook enkele boven het perceel 'biddend'. In een kale, aan de rand van het perceel staande schotwilg rustten 8 Buizerds. Voorts waren er weer tenminste 2 Bruine Kiekendieven, een paar Torenvalken en ook een juveniele Zwarte Ooievaar.

Ruim voorhanden voedsel is natuurlijk de reden van al deze vogelactiviteiten. Recent gemaaide luzerne-akkers leveren voor vogels sowieso veel voedsel op en van der Eijk verklaarde dat de muizenrijkdom bijna de omvang van een plaag had.

GLO

HOE IN DIT LAND VERDER MET GRAUWE GANZEN NA TEXEL?

Bij hun zomerrui verliezen zwanen, ganzen en eenden in korte tijd de slagpennen. Dat leidt ertoe dat deze dan het vliegvermogen gaan missen. Bij Grauwe Ganzen duurt die periode vier weken, die ruwweg vallen in de maand juni. Met als voorbeeld de vangactie van Canadese Ganzen een paar jaar geleden in Purmerend, gaven de autoriteiten op Texel opdracht tijdens de ruiperiode een fiks aantal Grauwe Ganzen op te ruimen. Dat leidde tot een schokgolf die in de hele natie voelbaar was.

Als u dit leest hebben Grauwe Ganzen de vleugelrui achter de rug en vliegen ze weer. Na de razzia's van juni jl., zullen dat er op Texel minder zijn dan aan het einde van vorige broedseizoenen, tenzij natuurlijk al lang een toevloed van ganzen uit andere gebieden op gang kwam. Dat dit zal gebeuren, staat bij voorbaat vast. Vandaar dat een 'opruimactie' op Texel alleen, weinig effect heeft. Zo'n opruiming – indien wordt besloten dat dit nodig blijkt – zou nationaal moeten gebeuren, ja mogelijk zelfs Europees.

Nadat de gemeente Texel dit voorjaar in samenwerking met beide op het eiland actief zijnde natuurbeschermingsorganisaties opdracht gaf op het eiland het aantal Grauwe Ganzen te beperken, vroeg Texelaar Adriaan Dijkse zich op 19 juni jl. af of er nog 1000 exemplaren over waren. Dat gebeurde via een getuigenverslag in een aan de Grote Sterncontactgroep gericht mailtje. In hun ijver zo'n 75-80 Grauwe Ganzen bijeen te drijven, hadden die ochtend ganzenvangers over en tussen de westelijke eilandjes van De Petten gelopen. Op die eilandjes broedden Kokmeeuwen en Visdieven. De Grote Sterns huisden ernaast, zodat het in de kolonie massaal tot alarm kwam. Dat gebeurde ook onder de in De Petten aanwezige Kluten, Tureluurs en Bergeenden, alle voorzien van pullen. De vraag rijst of de initiatiefnemers zich vooraf hadden gerealiseerd dat een opruimactie in juni logischerwijze tot onrust onder de broedvogels leidt. Immers, het streven om bijvoorbeeld weidevogels te beschermen, valt moeilijk te rijmen met het opdrijven van ganzen door datzelfde terrein. Het gebeuren van 19 juni vormde ongeveer de trieste en ook onbegrijpelijke slotscène van drie roerige weken op Texel en in vogelbeschermend Nederland. De Texelse vogelwerkgroep werd in haar verzet gesteund door Vogelbescherming Nederland, Faunabescherming en de Partij voor de Dieren. Ook particulieren uitten hun ongenoegen, waarbij nogal eens op de man werd gespeeld, met scheldkanonnades op boeren, jagers en politici. Zette men dan vraagtekens bij de geponeerde oneliners, dan werd men bij voorbaat gediskwalificeerd. Ook gingen verwijten richting Natuurmonumenten en Staatsbosbeheer dat beide organisaties uitsluitend naar de pijpen van boeren en Den Haag zouden dansen. Via papier en scherm viel op te maken dat nog menig kloof valt te overbruggen. Ik las: 'die boeren krijgen al genoeg subsidie'. En 'Den Haag moet de ganzenschade maar vergoeden'. Iemand stelde dat de boeren op plekken met ganzen geen schadegevoelige gewassen dienen te verbouwen en weer een ander beweerde dat er überhaupt geen sprake van schade is. Of dat de boeren er maar voor moeten zorgen dat de ganzen van hun akkers vandaan blijven. Tja, zulke statements lezend, is het voorstelbaar dat boeren zich achter de oren krabben, zeker indien andere vogelbeschermers een beroep op ze doen bij de bedrijfsvoering zuinig te zijn op vogels.

Wat heeft de autoriteiten en terreinbeheerders op Texel bewogen het licht op groen te zetten voor de opruimingsactie, een campagne waarbij in de media het beladen woord 'vergassen' opmerkelijk vaak viel. Minder met op de hoogte van de situatie op Texel, is er in ieder geval één opmerkelijke parallel met in de noordelijke delta broedende ganzen. Op beide plekken was en is men druk in de weer met water, hetgeen ertoe leidde dat kennelijk voor ganzen een melkweg aan nieuwe niches ontstond en ontstaat. Rond en in het Holland Diep-Haringvliet staat nog heel wat op stapel, zodat de agrarische

sector protesteert dat natuurbescherming bezig is met de aanleg van ganzenkwekerijen. Vanuit dat standpunt bezien, is daar weinig tegenin te brengen. Al een paar jaar verstrekt de provincie Zuid-Holland gul afschotvergunningen, zodat inmiddels in het zomerhalfjaar duizenden Brand- en Grauwe Ganzen het loodje legden en leggen. En zowel in de delta als op Texel zijn terreinbeheerders een goed deel van hun tijd bezig met de behandeling van ‘ganzendeclaraties’. Schrijver weet van een bewaker die er zodanig van over zijn toeren raakte, dat hij zijn baan vaarwel zei.

In een paar jaar geleden verschenen SOVON-studie kwamen onderzoekers tot een prognose dat de Grauwe Gans in dit land kan doorgroeien naar 90.000 – 100.000 paren, de Brandgans naar 15.000 – 20.000 en de Grote Canadese Gans naar 10.000 paren. Beleid ijlt per definitie na, dat blijkt weer. Want wetend hetgeen staat te wachten, was het dan niet verstandig geweest om verder onderzoek te entameren? Dat had zich dan bezig kunnen houden met prangende vragen als ‘wat zijn goede methoden om ganzen van kwetsbare akkers te houden’ en ‘zijn er ook andere methoden om populaties kort te houden, andere niet gewelddadige middelen?’. Zo’n onderzoek is dan ook een signaal aan de boeren die, hoe dan ook, toch vaak gastheer moeten zijn voor de ganzen. Zo’n team zou dan ook kunnen onderzoeken of ganzen al dan niet verantwoordelijk zijn voor schade aan weidevogelhabitats, eutrofiëring en terreinerosie, kwesties die nu als een veenbrand rondgaan. De onderzoekers zouden dan verantwoording moeten afleggen aan een adviesraad met vertegenwoordigers van groeperingen, die hebben te maken met de in dit land broedende ganzen. Natuurlijk, het is best mogelijk dat een eindconclusie uit de bus gaat komen dat, per saldo, het nodig is te komen tot een populatiebeperking en dat deze alleen effectief kan plaatsvinden door toepassing van vervelende methodes. En ook al zijn de argumenten steekhoudend, dan zullen er altijd mensen blijven die het op een ‘neen’ houden. Daarvoor begrip want, als toeschouwer op de hoogte van hun eindbestemming, is het afschuwelijk een koppel Grauwe Ganzen met achter zich hun pullen, richting netten opgedreven te zien worden. Echter, op degenen die het op een principieel ‘neen’ houden, rust de verantwoordelijkheid om alsdan met een alternatief over de brug te komen, een werkbaar alternatief, niet eentje waarbij de scheidslijn tussen haalbaarheid en hallucinatie heeft opgehouden te bestaan.

Zou het niet op weg liggen van de advocaat van wilde vogels in Nederland om tot zo’n onderzoeksteam en adviesraad te komen, dus een voortouw dat Vogelbescherming Nederland opneemt? Want hoe dan ook, met zo’n rapport op tafel had de opdrachtgever voor de actie op Texel, via een voorlichtingsavond de beweegredenen publiekelijk uiteen kunnen zetten. Dat ware beter geweest.

GLO

Literatuur

Anonymus. 2008. Teleurstelling en vreugde over ingreep rechtbank. ‘Moed zakt ons in de schoenen’. De Texelse Courant van dinsdag 3 juni 2008.

Bergh, L. van den. 2008. Het rampzalige overheidsbeleid wilde ganzen. Argus 33: 6-7.

Jeugd, H. van der, Voslamber, B., van Turnhout, C., Sierdsema, H., Feige, N., Nienhuis, J. & K. Koffijberg. 2006. Overzomerende ganzen in Nederland: grenzen aan de groei? SOVON-onderzoeksrapport 2006/02. SOVON Vogelonderzoek Nederland, Beek-Ubbergen.

Ouweneel, G.L. 2003. ‘Als we niet oppassen wordt Deltanatuur een ganzenfokkerij’. Sterna 48: 45-49.

ONBEKENDE DOODSOORZAAK BRANDGANZEN

Zaterdagmorgen 1 maart 2008 vonden WBE-ers in het Land van Essche vier vers dode Brandganzen. Er werd niet intensief naar nog andere kadavers gezocht, dus mogelijk lagen er nog meer exemplaren. Naar de doodsoorzaak was het gissen. Het Land van Essche was omstreeks 1 maart geen foerageergebied voor ganzen, maar wel een overvlieggebied voor tussen het Hollandsch Diep en het Oude Land van Strijen pendelende vogels. Omdat tegenwoordig altijd rekening gehouden moet worden dat dode vogels en zeker watervogels omkomen door een griepvirus, lichtten de WBE-ers Evert Dolman en mij in. Twee kadavers kwamen naar Maasdam, die de maandag daarop door een bode werden opgehaald. Die transporten worden georganiseerd door het SOVON, dat juist in verband met het gevaar van vogelgriepvirussen, een organisatie op de been heeft gebracht die kadavers komt ophalen om ze te laten onderzoeken (contact Roy.Slaterus@sovon.nl)

Het CVI voerde bij beide brandganskadavers een trachea- en cloacamonster uit op de eventuele aanwezigheid van verschillende typen vogelgriepvirussen. Deze bleken bij beide ganzen niet

aanwezig, zodat de ganzen niet aan een griepvirus werden geveld. Dat was trouwens minder waarschijnlijk, want aannemelijk is dat de kadavers niet in het open centrum van het Land van Essche hadden gelegen. Omdat de CVI-onderzoeken zich richten op griep, bleef de werkelijke doodsoorzaak onbekend. In de nacht van 29 februari naar 1 maart waren er rond Strijen een paar harde onweersklappen te horen, zodat de suggestie 'blikseminslag' in een gezelschap vliegende ganzen een mogelijkheid is. Bekend is dat dit eerder in Nederland voorkwam bij een troep Rotganzen, vertelde Roy Slaterus.

GLO

KORT VERSLAG VWG BIJEENKOMST HWL D.D. 20 MAART 2008

Opening en mededelingen

Cadeau vrijwilligers (bodywarmer HWL) in de pauze op te halen

Ganzenbeleid door Gerard Ouweneel

Gerard doet verslag van de ganzenproblematiek en met name de overzomerende ganzen. Plan om met WBE samen te tellen om tot betrouwbare aantallen te komen.

Huiszwaluwen door Jan Pieter van Bennekom

Jan Pieter gaat in op klaar liggende rapportering. Vraagt vriendelijk voortaan formulieren tijdig in te leveren, zodat in najaarsvergadering rapport 2008 klaar kan zijn. Telformulieren liggen klaar.

Weidevogelbescherming door Dick van Houwelingen

Dick gaat in op resultaten 2007. Voorjaar slecht weer. Gevolg voor aantallen. In totaal 175 nesten beschermd. In HW relatief lage predatie.

Overzicht broedvogels 2007 door Frank van Gessele

In een fraaie power-point presentatie ontwikkelingen getoond. In 1999 122 soorten, in 2007 135 soorten. IJsvogel er uit gelicht, tussen 15 en 18 broedparen.

Roofvogeltelling 2007 door Janus Verkerk

Dit jaar geen zeearend en geen smelleken. Probeer voortaan eerste weekend te benutten. Nu namelijk slecht weer tweede weekend wat invloed heeft gehad op de aantallen. In Vogelvlucht nr. 18 verder uitgewerkt.

Stenuilen door Hans Willemsen

Na de huiszwaluwen zijn de steenuilen in vertrouwde handen van Hans. Voorstel in om in 2009 integraal de HW te tellen. Vooral voor omgeving Heinenoord en Puttershoek tellers gezocht.

Kerkuilen door Martin Mollet

Martin laat een prachtfilm zien van de kerkuilenfamilie (6 jongen!) in een inmiddels afgebroken schuur aan de Oudendijk te Strijen.

Bizarre films op You tube door Janus Verkerk

Janus laat op You tube te vinden films zien van een tijger die een man op een olifant aanvalt en predatie van 2 baltsende auerhoenen door een steenarend.

In Vogelvlucht door Joke Boerlage en Piet Bronder

Na opstart problemen gaat het goed met de digitale verspreiding van In Vogelvlucht. Slechts 20 gedrukte exemplaren. Piet en Joke stoppen zoals eerder aangekondigd met de redactie en samenstelling (inmiddels al 18 nummers!). Peter en Janus zoeken opvolgers (gebroeders Benard gaan dit voortzetten). Dank aan Joke en Piet!!!!

Na de pauze heeft Marianne van de Waal de aanwezigen laten genieten van haar prachtige foto's van de Galapagos eilanden.

MEDEDELINGEN

- De voorjaarsvergadering zal worden gehouden op donderdag 26 maart 2009 in Klein Profeit.
- Kopij voor 'In Vogelvlucht' nummer 20 voor 1 maart 2009 inleveren bij Martin of Han Benard

BIJLAGE

Vliegroute gezenderde Bruine kiekendief.

INHOUD

IV 19- 1	Redactie	Ten geleide			
IV 19- 1	Benard, M.	HWL-vogeldag 2008 op 27 december	Aankondiging	Hoeksche Waard	
IV 19- 1	Verkerk, J	Gebeurd in het veld	Verhaal	Hoeksche Waard	
IV 19- 2	Benard, H.	Roofdieren, niet de boer	Beschouwing		Weidevogels
IV 19- 3	Ouweneel, G.L.	De Hoogezandsche Gorzen opgeleverd. Betekend Deltanatuur in feite Deltavertier	Beschouwing	Hoogezandsche Gorzen	
IV 19- 5	Barse, P. de, Korbijn, M. Ouweneel, G.L.	Zichtwaarneming van gezenderde Zweedse Bruine Kiekendief Circus aeruginosus	Verslag	Hoeksche Waard	Bruine kiekendief
IV 19- 6	Korbijn, M.	Bijzondere vogelsoorten Hoeksche Waard 2007	Verslag	Hoeksche Waard	Bijzondere soorten
IV 19- 7	Ouweneel, G.L.	Grote Trappen in het Oude Land van Strijen....1943	Geschiedenis	Oude Land van Strijen	Grote Trap
IV 19- 8	Ouweneel, G.L.	Terreingebruik Dwergganzen in Oude Land van Strijen	Aankondiging	Oude Land van Strijen	Dwergganzen
IV 19- 8	Ouweneel, G.L.	Bergeend met pullen in de Binnenmaas	Melding	Binnenmaas	Bergeend
IV 19- 8	Ouweneel, G.L.	Concentratie Buizerds rond geogste luzerne-akker	Melding	Hogezandse polder	Buizerd
IV 19- 9	Ouweneel, G.L.	Hoe in dit land verder met Grauwe Ganzen na Texel?	Beschouwing	Texel	Grauwe Gans
IV 19- 10	Ouweneel, G.L.	Onbekende doodsoorzaak Brandganzen	Melding	Land van Essche	Brandgans
IV 19- 11	Barse, P. de	Kort verslag VWG bijeenkomst op 20 maart 2008	Verslag		
IV 19- 12	Redactie	Mededelingen			

VLIEGROUTE GEZENDERDE BRUINE KIEKENDIEF.

